

La cuina dels Darwin

L'ACCC va participar en la Setmana de la Ciència 2009 co-organitzant amb el Consell per a la Igualtat de les Dones de les Corts l'activitat "La cuina a la llar: plaer, tradició i ciència", al Mercat de Les Corts, un taller gastronòmic el 19 de novembre. Afegint-se a les celebracions de l'any Darwin, el tema triat per al taller del 2009 va ser el receptari d'Emma Darwin, esposa del naturalista britànic. Montse Illán i Imma Palma, del Departament de Nutrició i Bromatologia de la Universitat de Barcelona, van preparar alguns dels plats que menjaven els Darwin, tot explicant-ne les característiques nutritives.

Cartell de l'Activitat (Font: Mercats de Barcelona)

CONGRÈS COMCIRED: COMUNICAR CIÈNCIA EN XARXA

Debatre l'ús de la Xarxa en la gestió i generació d'informació científica i com a eina de treball entre diferents institucions per millorar la comunicació científica era l'objectiu principal del Congrés "Comunicar Ciència en Red", organitzat per la *Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología* (FECYT) i l'ACCC, amb la col·laboració de l'Observatori de la Comunicació Científica (OCC) de la Universitat Pompeu Fabra (UPF). El congrés va tenir lloc els dies 30 de novembre i 1 de desembre 2009 a l'Auditori del Campus de la Comunicació de la UPF, amb prop de dos-cents assistents d'àmbits com ara les xarxes de museus de ciència, les Unitats de Cultura Científica i Innovació (UCC+i) i la xarxa de coordinadors autonòmics (CCAA) de la setmana de la ciència de tot l'Estat, i altres professionals de la recerca, la comunicació i la divulgació de la ciència.

Lourdes Arana, directora general de la FECYT, Vladimir de Semir, director de l'OCC-UPF, i Mercè Piqueras, presidenta de l'ACCC, van presidir l'acte inaugural, que va donar pas a la conferència "La Ciencia, un asunto de

todos. Hacia una ciudadanía científica" pel catedràtic Daniel Innerarity de la Universitat de Saragossa. El conferenciant va incidir en les fronteres cada cop més desdibuixades entre ciència i societat, i en els nous límits dels experiments científics, amplificats en el gran laboratori del món i de la societat en general.

L'ús de la xarxa com a mitjà de comunicació, la gestió de continguts de forma col·lectiva, i el web 2.0 i el treball en xarxa van centrar les sessions de la primera jornada, amb participació de Carme Prats, coordinadora del [Sistema Territorial del Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya](#) (STMNACTEC), Luis Ángel Fernández Hermana, director del [Laboratori de Xarxes Socials d'Innovació](#) del Citilab de Cornellà, Laura Corcuera i Octavi

Entrada a l'Auditori del Campus de la Comunicació de la UPF. (Foto de Pep Antón Vieta)

Planells (OCC- UPF). També va haver-hi les taules rodones "Xarxes a la Xarxa", amb Michele Catanzaro, moderador de la llista de [l'ACCC](#), Enric Senabre, coordinador de Projectes del [Citilab](#) i de l'[Observatori de la Cibersocietat](#), i Àlex Fernández Muerza, fundador del portal [E-ciencia](#), i posteriorment, "Mitjans a la Xarxa", amb Graziella Almendral, directora d'[Indagando TV](#), Javier Armentia,

ENTITATS COL·LABORADORES DE L'ACCC:

director del [Planetari de Pamplona](#) i [blogger](#), i Isidro Maya, editor de la [Revista Redes](#).

Les Bones pràctiques de treball en xarxa van centrar les intervencions de la segona jornada, amb representants de les xarxes de museus, de les UCC+i i de Coordinadors Autònoms de la Setmana de la Ciència que coordina la FECYT. Les intervencions van cloure amb un debat a partir de les aportacions del Fòrum habilitat al [web de ComCiRed](#) abans del congrés.

Finançament, mobilitat d'exposicions i diferències d'actuació entre comunitats autònomes són alguns dels punts del debat de la taula rodona "Bones pràctiques en Museus de Ciència", amb Francisco José Franco ([Aquarium de Finisterre](#)), Marta López, ([Museo Nacional de la Ciencia y la Tecnología](#) de Madrid), i Jesús Madero, ([Museo de la Ciencias de Castilla La Mancha](#)). A la taula rodona, "Bones Pràctiques de les Unitats de Cultura Científica i de la Innovació", l'eix central de les intervencions es dirigia a la problemàtica econòmica i al suport a les UCC, finançades mitjançant els ajuts de la FECYT. Entre d'altres, van participar-hi Teresa Escalas, directora de l'[Observatori de Difusió de la Ciència](#) (ODC-UAB), Pilar Durà, directora de la [Red de Universidades de Valencia para el fomento de la Investigación, el Desarrollo y la Innovación](#) (RUVI) y

Taula Rodona de Xarxes a la Xarxa. D'esquerra a dreta: Michele Catanzaro, Enric Senabre i Àlex Fernández Muerza. (Foto de Pep Antón Vieta)

Jesús Pérez del Val, director de l'[Àrea de Cultura Científica](#) del (CSIC). La Setmana de la Ciència i les diferències a escala nacional van centrar el debat a "Bones pràctiques de Coordinació Autònoma", amb Teresa Cruz, ([Red de Espacios de Divulgación Científica y Técnica de Andalucía](#), RECTA), Estíbaliz León, ([Innobasque](#), País Basc) i Mónica Romero, ([Fundación para la Ciencia y la Tecnología de Extremadura](#), FUNDECYT), que van insistir en la necessitat d'una plataforma de treball en xarxa, i com havia dit Luis Àngel Fernández Hermana en la seva

ponència, dissenyada d'acord a les necessitats i els punts de col·laboració que cal optimitzar. Rosa Capéans, la nova directora del Departament de Cultura Científica i de la Innovació de la FECYT, va cloure el congrés.

Aviat es podran consultar les actes i altra informació d'interès de ComCiRed que es publicarà a Internet. N'informarem oportunament.

Isabel Troytiño i Rosa Martínez,
ACCC

Camí a Copenhaguen (COP15): com informar amb rigor del tema climàtic?

El 4 de desembre de 2009, Ecoserveis, entitat que proporciona productes i serveis en l'àmbit de les energies renovables, l'eficiència energètica i el medi ambient, i l'ACCC van organitzar al Centre Internacional de Premsa de Barcelona la Jornada "Camí a Copenhaguen (COP15)".

L'objectiu de la jornada era donar dades per informar amb rigor sobre el canvi climàtic uns dies abans de la Conferència de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic, COP15. Entre el 7 i 18 de desembre, representants dels 192 països membres de les Nacions Unides, reunits a la capital danesa, havien de consensuar mesures polítiques per mitigar els efectes del canvi climàtic més enllà del protocol de Kioto en la que s'anomena Conferència número 15 de les parts (COP 15).

A la Jornada, moderada per Cristina Ribas, vicepresidenta de l'ACCC, hi van participar Josep Puig, president d'Ecoserveis, Josep Garriga, periodista i expert en canvi climàtic, i Joana Díaz, periodista i consultora ambiental que

col·labora amb la revista *Sostenible*. Josep Puig va plantejar la perspectiva ambiental, social i econòmica de les negociacions del clima, així com el procés polític, els actors claus i els resultats esperats de la cimera, incloent-hi les vessants pro Nacions Unides, les més crítiques, les visions oficials i les visions de les ONG.

Josep Puig ja va manifestar la preocupació pel fracàs de la cimera de Copenhague si no s'arribaven a establir les bases d'un acord internacional, tal com diversos grups d'activistes, ciutadans i mitjans consideren que ha passat finalment, ja que el text definitiu s'espera que arribi durant el 2010. Els dos països que haurien d'assolir el compromís més grans són els que més emissions de diòxid de carboni emeten o tenen potencial per emetre, els EUA i la Xina. El principal problema és que els països pobres puguin créixer sense contaminar en excés, per la qual cosa cabria definir també línies de cooperació i de transferència tecnològica per part dels països desenvolupats. Els països

desenvolupats disposats a assolir la diferència entre energies netes o contaminants per als països en vies de desenvolupament serien EUA, els 27 països de la UE, Japó, Austràlia i Nova Zelanda, en el que consideren una mena de Pla Marshall amb inversions d'entre l'1% i el 2% del seu PIB, segons va explicar l'expert Joan Garriga durant la Jornada i una de les persones que va viatjar després a Copenhaguen.

Quant al paper dels mitjans i els periodistes, Joana Díez va parlar de les imatges públiques que al llarg del temps s'han anat gestant. Va dir que no es pot culpabilitzar sempre el consumidor, quan els canvis en la forma de

producció depenen de les empreses i els governs, per exemple apostant d'una vegada per totes pels vehicles elèctrics o denunciant el marketing verd sense contingut. Un altre problema, per a Díez, és el context ambiental en general.

El dia 22 de gener, coincidint amb l'acte d'inici d'any de l'ACCC i el lliurament del Premi Joan Oró, tindrà lloc al Col·legi de Periodistes de Catalunya una altra Jornada Post-COP15 per contrastar les expectatives amb les conclusions de la Cimera.

I. T i C. Ribas, ACCC

REBOMBORI NADALENC A LA LLISTA DE L'ACCC

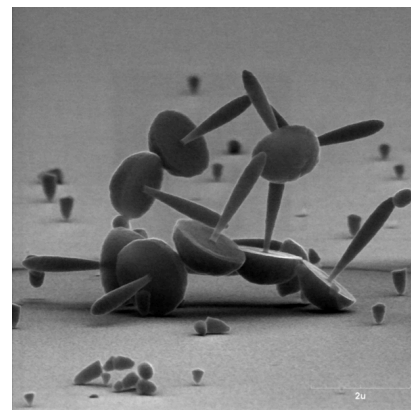
Durant el darrer mes de desembre de 2009 la llista de l'ACCC va rebre 150 missatges, 20 dels quals van rebre resposta. D'aquests 20, es va generar debat entorn als missatges: "FECYT y CSIC conceden los premios del certamen de fotografía científica", "Efectes dels transgènics" i "Flamenc al Delta de Nova York".

Fotciencia7

El missatge "FECYT y CSIC conceden los premios del certamen de fotografía científica", informava del resultat de la setena edició del concurs de fotografia científica [Fotciencia](#), organitzat per la Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FECYT) y el Centro Superior de Investigaciones Científica (CSIC). En un altre missatge es va aclarir que Fotciencia va nèixer a l'[Institut de Ciències de Materials de Barcelona](#) (ICMAB), i el nom, amb doble sentit que potser escapi a qui no entengui el català, va sorgir al voltant d'un dinar.

Es va citar un [article](#) de Màrius Serra que deia que *una de las últimas actividades de la Fecyt contemporánea se abre sin remilgos al siempre complejo universo de lo catalán*.

Fotografia guanyadora de la Categoria Micro: "Revuelto de champiñones", de JL Prieto Mártir

Efectes dubtosos dels transgènics

"Efectes dels transgènics" qüestionava la qualitat científica de l'article "[A Comparison of the Effects of Three GM Corn Varieties on Mammalian Health](#)", de G.E. Séralini, publicat al *Journal of International Biology* el 10 de desembre de 2009. L'article reinterpreta les dades obtingudes per altres investigadors i afirma que el consum controlat de tres varietats de blat de moro modificat genèticament presents en aliments i pinsos va provocar efectes tòxics en rates, possiblement a causa dels pesticides associats al seu conreu.

Es va informar que G.E. Séralini portava un temps dedicant-se a reinterpretar dades d'estudis sobre plantes modificades genèticament, amb criteris estadístics que han estat rebutjats per *panels* internacionals i francesos. Una dada interessant és que la recerca de l'article publicat havia estat parcialment finançada per Greenpeace. G.E. Séralini va ocupar una "Contra" de *La Vanguardia* del 8 d'abril del 2009 que va ocasionar una manifestació davant de l'Institut de Biologia Molecular de Barcelona-CSIC.

El fet que la revista *Journal of International Biology* sigui d'accès obert i no estigui indexada al *Journal Citation Reports*, tot i que s'auto-atribueix un índex d'impacte de 3,24, va portar també a un debat sobre els índexs de les revistes científiques i si el fet que una revista sigui d'accès obert ha d'interpretar-se com una manca de qualitat o no.

Flamenc Innocent del Delta es passeja per Central Park (Nova York)

El missatge "Flamenc del Delta a Nova York" explicava la innocentada informativa del 28 de desembre del 2009, quan el Parc Natural del Delta de l'Ebre va difondre que un ornitòleg italià havia localitzat a Central Park de Nova York un flamenc nascut i anellat al delta de l'Ebre l'any 2004. Ho van publicar les agències ACN i Europa Press i després *El País*, *La Vanguardia*, *l'Avui* i les publicacions digitals *Vilaweb*, *LaMalla* i *El Singular Digital*. Es va atribuir manca de professionalitat als periodistes que no van preocupar-se de contrastar la informació i van publicar una notícia falsa, la qual cosa va generar el debat.

Es va aclarir que tant el *El País* com *l'Avui* havien despenjat la notícia (tot i que realment no s'havia despenjat de *l'Avui*) i es va discutir si no s'havia de responsabilitzar el servei de premsa d'un organisme oficial (Parc Natural del Delta de l'Ebre) per difondre notícies falses en comptes de posar en dubte la rutina periodística. Podria passar a tothom, però

amb les notícies científiques, els comunicadors han d'anar amb compte amb les informacions sorprenents i contrastar la seva certesa abans de publicar uns fets que poden ser falsos.

Entre la resta de continguts de la llista de distribució de correu electrònic de l'ACCC s'inclouen ofertes de feina, agenda d'activitats científico-lúdiques, notícies dels gabinets de comunicació de centres tecnològics i de recerca, informació sobre actualitzacions de portals web, premis i programacions de programes de ciència.

Per poder participar a la llista, podeu inscriure-us-hi enviant un correu-e a accnetsubscribe@yahoogroups.com.

I.T, ACCC

Gaps en la comunicació científica, quan es creen conxorxes, Jornada de Santa Llúcia

Com millorar la percepció social de la ciència i la credibilitat dels científics? Com es pot evitar que les teories de la conspiració tinguin més acceptació entre la ciutadania que la veritat científica contrastada? Aquests van ser alguns temes debatuts el 17 de desembre de 2009 a l'Institut d'Estudis Catalans, en la Jornada "Gaps en la comunicació científica, quan es creen conxorxes", organitzada per la Secció de Ciència i Societat de la Societat Catalana de Biologia (SCB), en col·laboració amb el grup SciCom de l'ACCC.

Cristina Junyent, directora de Ciència i Societat i membre de la SCB, va fer una introducció i, després de sengles intervencions de Mercè Piqueras, presidenta de l'ACCC, Xavier Duran, director del Programa de TV3 "El Medi Ambient" i Jaume Estruch, director de Rubes Editorial i membre de la Confederación de Sociedades Científicas de España (Cosce), es va establir un debat amb el públic, format per comunicadors científics, professorat de batxillerat i professionals de la recerca. Tothom va estar d'acord que el paper dels professionals de la comunicació és important; han d'evitar caure en la informació anecdòtica o en el sensacionalisme. De vegades, per publicar una "notícia" que cridi més l'atenció, es dona informació esbiaixada o es fan preguntes capcioses als científics entrevistats. El paper de l'escola també és fonamental per a la formació de persones informades, que aprenguin a destriar el gra de la palla i estiguin preparades per prendre decisions que afecten temes com ara la salut humana i ambiental.

Butlletí de l'EUSJA

Ha sortit el número de Nadal 2009 del butlletí de l'European Union of Science Journalists Association (EUSJA). En l'editorial, Hajo Neubert, president de l'EUSJA, reflexiona sobre diversos aspectes del periodisme actual. Per una banda, es refereix als canvis en la premsa; diu que el monopoli de la premsa impresa ha acabat i que ara diaris i revistes serveixen per anunciar els seus portals a Internet. Es refereix també a un altre tema molt controvertit, el *copyright*. I es pregunta si la funció dels professionals del periodisme en la societat està canviant. El butlletí es pot descarregar a:

http://eusja.sciencewriters.eu/acrobat/Eusjanews_christmas_09.pdf

Lliurament del VI Premi Joan Oró i Acte d'Inici d'any de l'ACCC

El divendres 22 de gener de 2010 a partir de les 11:30 tindrà lloc a la Sala d'Actes del Col·legi de Periodistes de Catalunya (Rambla Catalunya 10) l'Acte d'Inici d'any de l'ACCC, que consistirà en el lliurament del Premi Joan Oró per a la divulgació de la Recerca Científica i la Jornada per a periodistes i estudiants de periodisme "Post Copenhaguen (COP15): I ara què?"

La sisena edició del Premi Joan Oró, del 2009, ha tingut dues modalitats: la tradicional, que es concedeix a un article de divulgació de la recerca científica, i una de nova, de multimèdia, a la qual es podien presentar treballs en format audiovisual, web i blog, que divulguessin la recerca del seu autor o autora. S'hi van presentar 12 articles i 6 treballs multimèdia. El Jurat es va reunir el 12 de gener de 2010 i el seu veredictes es farà públic a l'inici de l'acte del 22 de gener, en què també es lliuraran els premis corresponents.

Després del lliurament del Premi Joan Oró, tindrà lloc la jornada per a periodistes i estudiants de periodisme "Post Copenhaguen (COP 15): I ara què?" A la Jornada es parlarà sobre el rerefons de les Conferències de les Parts (COP), l'estat de la qüestió actual, la visió empresarial de la COP15 i les negociacions del clima als mitjans de comunicació. Hi participaran Josep Puig, president d'Ecoserveis, Josep Garriga, expert en canvi climàtic, Elvira Carles, directora de la Fundació Empresa i Clima, Antonio Cerrillo, periodista de *La Vanguardia* i membre del Grup d'Informació Ambiental de l'ACCC, i Cristina Ribas, vicepresidenta de l'ACCC.